

TRAINING: PERSOONSGEGEVENS

TRAINING PERSOONSgegevens

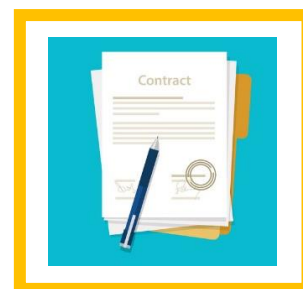
Bij deze training hoort de Factsheet 'Persoonsgegevens'. Lees eerst de factsheet en maak hiervan gebruik bij het maken van de opdrachten.

In de training 'Persoonsgegevens' ontdek je het verschil tussen persoonsgegevens en bijzondere gegevens. Je leert welke (bijzondere) persoonsgegevens je mag gebruiken op basis van de wetgeving.

Vervolgens maak je kennis met welke organisaties een kopie van een identiteitsbewijs mogen vragen. Ook leer je hoe je omgaat met het identificeren en het overnemen van gegevens van het

identiteitsbewijs. Daarnaast krijg je inzicht in hoe je een kopie van je eigen identiteitsbewijs zo veilig mogelijk bewaart en aan anderen ter beschikking stelt. Tenslotte leer je wat een datalek is en hoe je deze moet melden.

De training bestaat uit veertien opdrachten, waarin deze onderwerpen worden behandeld.

Wat zijn (bijzondere) persoonsgegevens?

Vanaf 25 mei 2018 zijn de regels rondom het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens voor iedereen op een gelijke manier geregeld in de *Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)*.

In de AVG is opgenomen wat persoonsgegevens zijn.

Een *persoonsgegeven* is alle informatie over een persoon. Denk bijvoorbeeld aan naam of adres. Een *bijzonder persoonsgegeven* is erg gevoelige informatie over personen. Je kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan gegevens als het Burgerservicenummer (BSN). Ook gegevens over iemand zijn gezondheid en afkomst zijn bijzondere gegevens. Denk hierbij aan informatie over iemands verstandelijke of lichamelijke beperking of Marokkaanse, Turkse of Antilliaanse afkomst.

Opdracht 1

- a. Schrijf drie persoonsgegevens en drie bijzondere persoonsgegevens van jezelf op.

Gewone persoonsgegevens

- 1
- 2
- 3

Bijzondere persoonsgegevens

- 1
- 2
- 3

b. Vergelijk je antwoord met die van een collega. Welke verschillen zie je?

Opdracht 2

Bekijk een deel van het invulformulier van een zorgverzekering in het vak hiernaast. Om welke gegevens gaat het hier?

Vink het juiste antwoord aan.

Gewone persoonsgegevens

Bijzondere persoonsgegevens

2. Verzekerdengegevens

Naam: .....

Adres: .....

Postcode / Woonplaats: .....

Telefoonnummer: .....

Geboortedatum: .....

Opdracht 3

Tot welke gegevens van je cliënten heb jij toegang? Denk daarbij zowel aan toegang via een online administratiesysteem als toegang via papieren dossiers.

Gewone persoonsgegevens

Bijzondere persoonsgegevens

Bron: www.addhoc.nu

Wanneer is het gebruiken van (bijzondere) persoonsgegevens rechtmatig?

Voor het gebruiken van gewone persoonsgegevens zijn strenge regels opgesteld. De AVG kent zes gronden hiervoor. Eerst bepaal je het doel van het opvragen van deze gegevens en daarna de grond. Als dit overeenkomt met één van deze zes gronden, mag je ze gebruiken voor het specifieke doel.

Wil je bijzondere persoonsgegevens gebruiken? Dan gelden nog strengere regels. Dit mag alleen, als in de situatie wordt voldaan aan één van de zes gronden én een wettelijke uitzondering. In de zorg is er sprake van een wettelijke uitzondering.

Ben je werkzaam bij 's Heeren Loo?

Dan wordt in je werk gesproken over vijf gronden. Dit komt doordat grond 5: 'De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of uitoefening van openbaar gezag' nooit van toepassing is.

Zoek op de site www.autoriteitpersoonsgegevens.nl naar het artikel 'Mag u persoonsgegevens verwerken?', of klik op <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/avg-nieuwe-europese-privacywetgeving/mag-u-persoonsgegevens-verwerken>.

Gebruik deze informatie voor de beantwoording van de volgende vragen.

Opdracht 4

Stel de volgende situatie voor:

Tijdens je werk ontdek je dat het identiteitsbewijs van je cliënt is verlopen. Je wilt problemen voorkomen. Daarom besluit je direct met hem naar het gemeentehuis te gaan. Hier vraag je een nieuw identiteitsbewijs aan. Je cliënt is niet in staat om zichzelf goed onder woorden te brengen. Daarom benoem jij alle benodigde gegevens. De gemeentemedewerker vraagt om de naam, het adres en de geboortedatum van de cliënt.

- a. Om welk soort persoonsgegevens wordt door de gemeentemedewerker gevraagd?
Kruis het juiste antwoord aan.

- Gewone persoonsgegevens
- Bijzondere persoonsgegevens

- b. Noem twee gronden waaraan je tenminste moet voldoen om deze gegevens volgens de wet te mogen verwerken? Licht ook toe waarom je daaraan voldoet.

1

2

Opdracht 5

Stel dat de gegevens van de cliënt op straat komen te liggen. Welke negatieve gevolgen kun je bedenken voor een cliënt? Bepaal dit voor gewone en bijzondere persoonsgegevens.

Gewone persoonsgegevens

Bijzondere persoonsgegevens

Welke organisaties mogen een kopie van een ID-kaart, paspoort of rijbewijs vragen?

Slechts enkele organisaties mogen een kopie van een ID-kaart, paspoort of rijbewijs vragen. Er zijn een aantal organisaties die volgens de wet in bepaalde gevallen verplicht om een kopie moeten vragen, maar in de praktijk vragen ook vaak andere organisaties om een kopie.

Opdracht 6

Zoek op YouTube naar het filmpje 'Identiteitsfraude voorlichting' of klik op de volgende link: <https://www.youtube.com/watch?v=ywgyDVwNhQY>

Bekijk het filmpje en beantwoord daarna de volgende vraag:

Welke organisaties mogen vragen om een kopie van een identiteitsbewijs?

- Vink het groene vakje aan wanneer organisaties hier hun klanten wel om mogen vragen.
- Vink het rode vakje aan als dit niet het geval is.

☐	☐	Overheden	☐	☐	Werkgevers
☐	☐	Telecomproviders	☐	☐	Makelaars
☐	☐	Zorginstellingen	☐	☐	Sportscholen
☐	☐	Financiële instellingen	☐	☐	Holland Casino

Opdracht 7

Bedenk voor jezelf welke organisaties in de afgelopen vijf jaar om je identiteitsbewijs hebben gevraagd.

- Hebben zij hiervan ook een kopie gemaakt?
- Heb jij gecontroleerd hoe deze kopie eruitzag?
- Welke organisaties hebben achteraf gezien onrechtmatig om een kopie gevraagd?

Schrijf het antwoord in de tabel op de volgende pagina.

Organisatie	Kopie?	Gecontroleerd?	Rechtmatig?
1			
2			
3			

Hoe stel je een kopie van een ID-kaart, paspoort of rijbewijs zo veilig mogelijk ter beschikking?

Soms willen organisaties een kopie van je identiteitsbewijs hebben. Niet altijd hebben ze hier recht op. Je kunt dan op een andere manier je gegevens ter beschikking stellen.

Opdracht 8

Het is belangrijk om te weten hoe je een veilige kopie maakt. Zo kun je tijdens je werk en in privé-situaties identiteitsfraude voorkomen.

Maak een veilige kopie van je eigen identiteitsbewijs, zodat je dit veilig ter beschikking stelt.

Opdracht 9

Stap 1: Zoek op YouTube naar het filmpje 'Maak een veilige kopie met de KopieID app' of klik op de volgende link:

<https://www.youtube.com/watch?v=tdwK1R0hguo>

Bekijk het filmpje.

Stap 2: Download nu de gratis 'KopieID' app van de Rijksoverheid. Je kunt de app downloaden via de appstore van je tablet of smartphone. Dit is de Apple App Store, Google Play Store of Windows Phone.

Stap 3: Maak nu via de 'KopieID' app een foto van je eigen identiteitsbewijs (ID-kaart, paspoort of rijbewijs). Doorloop de stappen op je telefoon.

Vergelijk de foto met de kopie uit de vorige opdracht.

Zijn er gegevens die je was vergeten af te schermen of toe te voegen?

Zo ja, welke?

Opdracht 10

Ga eens na in hoeverre je organisatie zich al houdt aan de AVG-richtlijnen bij het gebruik van persoonsgegevens en de omgang met identiteitsbewijzen.

a. Maak een top 3 van wat al wel en nog niet (goed) gebeurt.

Wel	Niet
1	1
2	2
3	3

b. Bedenk hoe je organisatie zich beter aan de AVG-richtlijnen kan houden. Noem drie actiepunten die je wilt gaan oppakken de komende maand. Bespreek dit met je team en spreek met een collega af dat je elkaar hierop aanspreekt.

1
2
3

Wat is een datalek en hoe moet je deze melden?

Wanneer (bijzondere) persoonsgegevens op straat komen te liggen, kan de persoon door dit verlies hier last van hebben. Het kan ook gebeuren dat persoonsgegevens verkeerd worden gebruikt. Een datalek is een incident, waarbij persoonsgegevens bij onbevoegden terecht komen en worden vernietigd, gewijzigd of vrijkomen zonder dat dit de bedoeling is. Wat een incident bij een datalek is, wordt nader toegelicht in de factsheet 'Persoonsgegevens'. Je moet zulke incidenten daarom altijd melden aan de Functionaris Gegevensbescherming (FG) van je organisatie. Deze beoordeelt vervolgens of er sprake is van een datalek. Ieder datalek is een incident, maar niet ieder incident is een datalek.

Opdracht 11

Zoek op YouTube naar het filmpje 'Meer datalekken van gemeenten' of klik op de volgende link: <https://www.youtube.com/watch?v=EopKdZfe0SQ>. Bekijk het filmpje.

Geef in eigen woorden aan welke incidenten in dit filmpje worden genoemd op het gebied van datalek.

Opdracht 12

Zoek op YouTube naar het filmpje 'Datalek in stadhuis Almere' of klik op de volgende link:
<https://www.youtube.com/watch?v=pPeHlr6V8BI>.

Bekijk het filmpje.

- a. Waarom vind je dat er wel of geen sprake is van een 'ernstig' datalek?

- b. Binnen welke tijd moet je organisatie dit gemeld hebben aan de Autoriteit Persoonsgegevens?

Opdracht 13

Hieronder lees je over twee situaties waarin persoonsgegevens verloren zijn gegaan. Beide situaties zijn voorbeelden van een datalek.

Situatie 1:

Je verstuurt het dossier van een cliënt naar een foutief extern e-mailadres. In zijn of haar dossier staan persoonsgegevens over de naam, adres, BSN en aandoening.

Situatie 2:

Je hebt een back-up gemaakt op een losse USB-stick van alle dossiers van de cliënten uit je caseload. Zo kun je ze later op je nieuwe computer plaatsen. Je raakt de USB-stick kwijt.

- a. In welke van de twee bovenstaande situaties moet je dit intern melden? Benoem waarom ook je deze moet melden.

- b. Bij wie of welke afdeling moet je dit melden binnen je eigen organisatie?

- c. Welke actie onderneemt een Functionaris Gegevensbescherming na de interne melding?

Opdracht 14

Bij een datalek denk je vaak direct aan digitale gegevens. Maar je vergeet vaak dat het niet altijd om digitale gegevens gaat. Denk bijvoorbeeld aan de dossiers in je werktas, die je onderweg naar huis verliest. Dit wordt een offline datalek genoemd.

Zoek op YouTube naar het filmpje 'Datalekken en privacy van de patiënt' of klik op de volgende link: <https://www.youtube.com/watch?v=YLggWlu09q8>. Bekijk het filmpje.

a. Welk offline datalek komt hier aan bod?

b. Welke kun je zelf nog bedenken?

1

2

WAT HEB JE ZOJUIST GELEERD?

Persoonsgegevens en bijzondere persoonsgegevens:

- Je weet wat gewone persoonsgegevens zijn.
- Je weet wat bijzonder persoonsgegevens zijn.
- Je verstrekt alleen persoonsgegevens aan onbevoegden als dit rechtmatig is.

Identiteitsbewijzen:

- Je kan benoemen welke instanties een kopie van een ID kaart, paspoort of rijbewijs mag vragen.
- Je weet op welke wijze je een eigen kopie van een ID kaart, paspoort of rijbewijs zo veilig mogelijk ter beschikking stelt, wanneer nodig.

Datalek:

- Je weet wat een datalek is.
- Je weet wanneer je een datalek moet melden.
- Je weet hoe je een datalek moet melden binnen je organisatie.

